

Belediyeler ve bunlara bağı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekaüt Sandığı teşkiline dair olan 4085 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 14 . VI . 1946 - Sayı : 6333)

No.
4923

Kabul tarihi
10 . VI . 1946

BİRİNCİ MADDE — 2097, 2264 ve 4085 sayılı kanunlarla emeklilik hakkı tanınan memur ve hizmetliler dışında kalan :

A) Özel İdareler ve Belediyelerle İstanbul Birleşik İdaresinin;

B) A fıkrasında yazılı olanlara bağı (Tüzelkişiliğı olsun veya olmasın) İdare ve Kurumların;

C) Sermayesinin yarısından fazlası A ve B fıkralarında yazılı olanlara ilişkin bulunan ortaklıkların;

D) Özel İdare ve Belediyeler Kefalet Sandığı, Özel İdareler Emekli Sandığı, Belediyeler Emekli Sandığı ve İller Bankasının;

Aylık ücretli daimî memur ve hizmetlilerine, haklarında 4085 sayılı kanun hükümleri uygulanmak ve emeklilik işleri Belediyeler Emekli Sandığına yapılmak suretiyle, emeklilik hakkı tanınmıştır.

İKİNCİ MADDE — 2 . VII . 1941 tarih ve 4085 sayılı kanunun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sandığın gelirleri şunlardır :

A) Bu kanun hükümlerinden faydalanacak görevlere yeniden alınacakların ilk defa tam olarak alacakları bir aylık ücretlerinden kesilecek % 25 ler,

B) Bu kanun hükümlerinden faydalanacak memur ve hizmetlilerin ücretlerinden kesilecek % 5 ler,

C) B fıkrasında yazılı % 5 lerin tutarına eşit olarak kendilerini çalıştıran idare ve kurumların bütçelerinden verilecek karşılıklar,

D) Emekliliğe esas olan ücret derecesi yükselenlerin bir aya ilişkin yükselme farkları,

E) Memur ve hizmetlilerden disiplin cezası olarak kesilecek paralar,

F) 12 nci madde gereğince alınacak % 10 lar,

G) Sandık sermayesinin getireceğı faizler,

H) İller Bankasının bir yıl önceki bilânçosuna göre beliren kârının % 2 si tutarında olmak üzere gider yazarak ödeyeceğı paralar,

I) Çeşitli gelirler.

Yukarıdaki (A, B, C, D ve E) fıkralarında yazılı paralar, ilgili idare ve kurumlarca üç ayda bir ve bu üç ayı kovalıyan ay içinde müfredatlı bordrolariyle birlikte sandık adına İller Bankasına gönderilir.

C fıkrasında yazılı karşılıklar, ilgili idare ve kurumların bütçelerine her yıl eksiksiz olarak konulur. Konulmamış olan karşılık, o bütçeleri incelemeye ve onamaya yetkili makamlar tarafından bütçeye koydurulur.

(A, B, D) fıkralarında yazılı paralar, 21 nci maddeye göre emekliliğe esas olan derece ücreti üzerinden kesilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 12 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Sandık geliri olarak ilgililerden kesilmesi gereken paraları kesmiyen, eksik kesen veyahut bütçelerindeki sandık paylarını veya kesilen paraları 10 ncu maddede yazılı süreler içinde sandığa göndermiyen veya eksik gönderen ita âmiri ve saymanlardan ve bulunmıyan yerlerde bu işlerle görevli memurlardan süresi içinde gönderilmemiş veya eksik gönderilmiş olan sandık gelirleri % 10 fazlasıyla tahsil olunur.

Yukarıki hallerde, Belediyeler Emekli Sandığına bildirilecek gelirlerle % 10 zamını, Maliyece Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edilerek sandık adına İller Bankasına gönderilir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 17 nci maddesinin son iki fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Şu kadar ki bu memur ve hizmetlilerin aylık ücretlerine ve hizmet sürelerine ve yukarıki cetvelde yazılı nispetlere göre bağlanacak emekli aylığı miktarı; aylıklı memurlar için derecesi aynı olan ve ücretli ve memur hizmetliler için de, keseneğe esas olan ücret tutarlarının tekabül ettiği aylık tutarını alan ve hizmet süreleri aynı bulunan Devlet memurlarına 1683 sayılı kanunun 4 ncu maddesine bağlı cetvele göre bağlanacak emekli aylığı miktarını geçemez .

Ölenlerin dul ve yetimlerine aylık bağlanmasında itibara alınacak emekli aylığı da bu madde hükmüne göre hesaplanır.

BEŞİNCİ MADDE — Aynı kanunun 21 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Memur ve hizmetlilerin bu kanunla sağlanan emeklilik ve tazminat hakları, 10 ncu maddenin A fıkrasına göre yapılan kesintinin ilişkin bulunduğu ay başından başlar. Eylemli hizmet süresi sandık keseneğinin verildiği süreye göre hesaplanır. Emeklilik hakkı asli görev ve hizmetler üzerinden kazanılır ve emeklilik aylığına, aşağıdaki hükümlere göre sandık keseneğine esas olan, dereceler esas tutulur:

10 ncu maddenin (A, B) ve (D) fıkralarında gösterilen kesenekler memur ve hizmetlinin kazanılmış hak sayılan derecesi aylığı tutarı veya ücreti üzerinden kesilir şu kadar ki :

A) 3656 sayılı kanunun 6 nci ve 3659 sayılı kanunun 3 ncu maddeleri hükümlerine göre aylık ve ücret alanlarla uzmanlık yerlerinde çalışanların emeklilik kesenekleri tahsil durumlarına ve hizmet sürelerine göre, bağlı oldukları 3656 ve 3659 sayılı kanunların genel hükümleri dairesinde bulunmaları gereken derece aylık tutarı veya ücreti üzerinden ve bu derecede yükselme sürelerini doldurduka, kazandıkları derece aylık tutarı veya ücreti üzerinden kesilir.

B) Çeşitli hizmetlilerin, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen hizmetleri de nazara alınmak suretiyle, 3659 sayılı kanunun geçici birincisi maddesinin A fıkrası hükmüne göre girebilecekleri derece ücreti emeklilik keseneklerine esas tutulur. Bu suretle girebilecekleri belirtilen derece ücreti, almakta oldukları ücretten fazla ise emeklilik keseneği almakta oldukları ücret üzerinden kesilir ve belirtilen dereceye varıncaya kadar, kesenek, artan ücret üzerinden yapılır. Girebilecekleri belirtilen derece ücreti, almakta oldukları ücretten az ise kesenek belirtilen derece üzerinden kesilir ve her yükselme süresini doldurduka bir üst derece, keseneğe esas tutulur.

Ancak bu yolda işlem yapılması kendilerine bu kanunun dışında bir hak vermez. İsteği üzerine emekliliği yapılanların yukarıki hükümlere göre emekli aylıkları-

na esas olacak aylık veya ücreti iki yıl almış olmaları şarttır. Aksi takdirde emekli aylıkları, bir aşağıki derece üzerinden bağlanır.

ALTINCI MADDE — Aynı kanunun 39 ncu maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Bu kanun, 2097 ve 2264 sayılı kanunlarla emeklilik hakkı tanınmış olanlar hakkında uygulanmaz.

YEDİNCİ MADDE — 1 nci maddede yazılı daire, kurum ve ortaklıklara ve 4085 sayılı kanunun 1 nci maddesinde yazılı yerlere yeniden tâyin olunanların emeklilik hakları, sözü geçen kanunun 36 nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere 19 yaşına girdikleri tarihten başlar.

GEÇİCİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi kadrolarında çalışanlar hariç olmak üzere, 1 nci madde ile emeklilik hakkı tanınmış olan görevlerde bulunanların :

A) 1 nci maddede yazılı daire, kurum ve ortaklıklar ile bunların yerine geçtikleri mülgâ idare, kurum ve ortaklıkların aylık ücretli dâimi görevlerinde,

B) 4644 sayılı kanunun geçici 2 nci maddesinin 1 - 7 işaretli bentlerinde sayılan görev ve hizmetlerde,

C) Özel okulların denetlenmesi Millî Eğitim Bakanlığına ilişkin öğretmenliklerinde.

Geçmiş olan hizmet sürelerinden en çok on yılı bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak altı ay içinde bağlı buldukları daire kurum ve ortaklıklar vasıtasıyla Belediyeler Emekli Sandığına başvurarak 4644 sayılı kanunun geçici 3 üncü maddesinin «B» fıkrası hükmü dairesinde sandık adına borçlandırılmak şartıyla eylemli hizmet sürelerine eklenir.

Bu borçlar, başvurma süresinin bittiği tarihten iki ay sonraki ücretlerinden başlamak üzere 4644 sayılı kanunun geçici 3 ncu maddesinin «B» ve «C» fıkraları hükümleri dairesinde tahsil olunur.

4644 sayılı kanun gereğince veya kanunla kurulu Emekli Sandıklarına borçlanmak suretiyle eylemli hizmet sürelerine eklenmiş olan süreler ile bu kanuna göre eklenecek sürelerin toplamı on yılı geçemez.

GEÇİCİ İKİNCİ MADDE — Bu kanunun 1 nci maddesinde yazılı görevlerde bulunmuş olupta :

A) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 4644 sayılı kanunun geçici 2 nci maddesinin «B, C, D» ve «E» fıkralarında yazılı görev ve hizmetlerde bulunanların,

B) Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kanunla emeklilik hakkı tanınmış görev ve hizmetlere tâyin edileceklerin veya Milletvekilliğine seçileceklerin,

Geçici 1 nci maddenin A ve C fıkralarında gösterilen görevlerde geçmiş hizmet süreleri, bağlı oldukları daire veya sandıklara başvurarak oralarca borçlandırılmaları şartıyla geçici 1 nci madde hükümleri dairesinde eylemli hizmetlerine eklenir. Ancak (B) fıkrasındakiler için altı aylık başvurma süresi bu hizmetlere geçtikleri tarihlerden başlar.

GEÇİCİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü kadrosunda çalışan süreli ücretli ve çeşitli hizmetlilerin 22 . VI . 1939 tarihinden başlayarak bu idarede geçen hizmetleri, aşağıda yazılı şartlar dairesinde eylemli hizmetlerine eklenir. :

A) Bu memur ve hizmetlilerin 22 . VI . 1939 tarihinden başlayarak aldıkları ücretlerin, bu kanunun 5 nci maddesi hükümlerine göre emeklilik keseneğine esas

olacak miktarları üzerinden 2 nei maddenin (A ,B) ve (D) fıkraları gereğince ödenmeleri gereken kesenekler hesap edilerek Belediyeler Emekli Sandığına kendilerine borç yazılır. Bu suretle borçlandırılanların Genel Müdürlükteki ihtiyat sandığı hesabında, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ve Muavenet Sandığı hesabında da 22 . VI . 1939 tarihine kadar birikmiş olan paralardan sandıklar tüzüğü gereğince hisselerine düşen miktarlar belirtilerek yukarıdaki borçlarına mahsup edilmek üzere Genel Müdürlükçe Belediyeler Emekli Sandığına gönderilir. Bu miktarlar, borçtan fazla ise artanı Genel Müdürlükçe hak sahibine geri verilir.

B) Memur ve hizmetlilerin (A) fıkrasına göre belirtilecek İhtiyat ve Muavenet Sandıklarındaki hisseleri miktarı, aynı fıkraya göre belirtilecek borcunu kapatmağa yetmezse, kalan borcu kanunun yürürlüğü tarihinden iki ay sonra başlamak üzere emekli keseneğine esas olan ücretlerinin % 10 u ayrıca kesilmek suretiyle tahsil olunur. Borcunun tamamını ödemedi emekliliğe çıkanların geri kalan borçları emekli aylıklarından % 10 kesilmek suretiyle ve tazminat olarak ayrılanların borçları da tazminatlarından bir defada indirilerek alınır.

Ölenlerin borçları dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklardan % 10 unun kesilmesi veya tazminatlarından indirilmesi suretiyle tahsil olunur.

C) Memur ve hizmetlilerin (A) fıkrasındaki esas dairesinde belirtilecek aylık keseneklerine eşit. bir para, İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğüne Belediyeler Emekli Sandığına ödenir. Bu ödeme 22 . VI . 1939 tarihinden sonra Genel Müdürlükçe her memur ve hizmetli hesabına Muavenet Sandığına ödenmiş olan paralardan ve bunlar yetmezse kalanı Genel Müdürlük gelirinden yapılır.

22 . VI . 1939 tarihinden sonra Genel Müdürlükçe Muavenet Sandığı hesabına adlarına yatırılmış paraları sandıklar tüzüğü gereğince çekmiş olanlar bu paraları Belediyeler Emekli Sandığına toptan öderler. (A) fıkrası gereğince yapılacak mahsup sonunda çıkan alacaklar, bu gibilerin borçlarına kapatılmak üzere Emekli Sandığına verilir. Borçlarını yukarıki şekillerde ödemeyenlerin buna tekabül eden hizmet süreleri eylemli hizmetlerine eklenmez.

D) Yukarıki fıkralar gereğince yapılacak işlem sonunda Muavenet Sandığı hesabına kalan, tüzüğü gereğince hususi sermaye hesabına intikal edecek, paralarla hususi sermaye hesabında birikmiş olan paralar, Genel Müdürlük memur ve hizmetlilerinin genel menfaatlerine yarayan bir cihete tahsis edilmek suretiyle bu hesaplar tasfiye olunur.

GEÇİCİ DÖRDÜNCÜ MADDE — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü kadrosunda iken bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel kanunla emeklilik hakkı tanınmış başka bir göreve geçmiş olanların 22 . VI . 1939 tarihinden Genel Müdürlük kadrosundan ayrılmaeva kadar olan hizmetleri, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak üç ay içinde adı geçen Genel Müdürlüğe başvurmaları ve ayrılırken sandıklar tüzüğü gereğince aldıkları paraları aynı süre içinde toptan Genel Müdürlüğe geri vermeleri şartıyla geçici 3 nei madde esasları dairesinde eylemli hizmetlerine eklenir .

Bu suretle eylemli hizmet sürelerine eklenen süreler ve bunlara ilişkin para ve borçlar hakkında 4222 sayılı kanunun 18 ve 19 neu maddeleri hükümleri uygulanır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, kanunla emeklilik hakkı tanınmış bir görevde bulunmayanlar, sonradan böyle bir göreve tâyin olundukları takdirde yukarıdaki fıkra hükmünden faydalanırlar. Bunlar için yukarıki süreler tâyinleri tarihinden başlar.

GEÇİCİ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce, 4325 sayılı kanunun 23 nci maddesine dayanılarak Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme İdaresi Emekli Sandığı adına memur ve hizmetlilerden kesilmiş olan emekli kesenekleriyle idarece ödenmiş olan karşılıkları ve bu müesseseye diğer daire ve kurumlardan geçmiş olanlar için sandığa devredilmiş paralar ve sandık hesabına kayıtlı faiz ve diğer gelirler, Belediyeler Emekli Sandığına devredilir. Devredilecek paralar arasında 2 ve 5 nci maddeler hükümlerine göre fazla kesilen veya hiç kesilmemesi lâzımgelenler bulunduğu takdirde bu fazlalatlar ilgili memur ve hizmetlilere ve idarece fazla ödenmiş olan paralar da idareye geri verilir. Eksik kesildiği anlaşılan kesenekler, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten iki ay sonraki ücretlerinden % 10 u ayrıca kesilmek suretiyle memur ve hizmetlilerden tahsil olunur. İdarece eksik verildiği anlaşılan karşılıklar toptan ve bir defada sandığa ödenir.

Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme müessesesi memur ve hizmetlilerinden 4325 sayılı kanunun 23 nci maddesi sümülüne girenlerden bu kanunun yürürlüğü tarihine kadar ölüm veya mâlîllük dolayısıyla idareden ayrılmış olanlar veya dul ve yetimleri hakkında 4085 sayılı kanunun ölüm ve mâlîllük hallerine ilişkin hükümleri gereğince işlem yapılır ve bunlar adına işletme müessesesince yatırılmış olan kesenek karşılıkları Belediyeler Emekli Sandığına devredilir.

GEÇİCİ ALTINCI MADDE — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme İdaresi memur ve hizmetlilerinden 4644 sayılı kanunun geçici 2 nci maddesine göre borçlanma suretiyle on yıllık hizmetlerini eylemlî hizmet sürelerine ekletmek için sözü geçen maddede ki süre içinde adı geçen idarelere başvurmuş olanların dilekçeleri Belediyeler Emekli Sandığına gönderilir ve bu borçları, kanunun yürürlüğü tarihinden iki ay sonraki aylıklarından başlamak üzere 4644 sayılı kanunun geçici 3 nci maddesinin (B ve C) fıkraları hükümlerine göre ve bu kanunun geçici 3 ve 5 nci maddeleri gereğince tahakkuk edecek borçlarından ayrı olarak tahsil edilir.

GEÇİCİ YEDİNCİ MADDE — Satın alınıp 4762 sayılı kanunla İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlanmış olan İstanbul Havagazı, Elektrik ve Tesebbüsatı Sınaiye Türk Anonim Şirketine Genel Müdürlüğe geçmiş olan memur ve hizmetlilerin bu şirkette geçen hizmetleri hakkında bu kanunun geçici 1 nci maddesi hükmü, bu şirketin Genel Müdürlüğe geçtiği 1 . X . 1944 tarihinden sonraki hizmetleri için de yine bu kanunun geçici 3 ve 4 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ SEKİZİNCİ MADDE — 1 nci maddede yazılı Özel İdare ve Belediyelere bağlı idare ve kurumlarla ortaklıklarda bulunan işçiler için 4772 sayılı İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları ve Analık Sırtıkları Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlıvarak üç ay içinde bu işçilerin bağlı buldukları idareler tarafından kurulmuş olan sandıklar sermayesi, kendilerine geri verilmek ve hususi sermayeleri de her idare işçilerinin hepsinin menfaatine bir cihete tahsis edilmek suretiyle kendi tüzüklerine göre bağlı oldukları idarelerce tasfiye olunur.

GEÇİCİ DOKUZUNCU MADDE — Belediyelerin aylıklı memurlarından olupta 4085 sayılı kanunun 17 nci maddesi gereğince hizmet süresi aynı olan bir aşağı derecedeki Devlet memuruna bağlanan aylık üzerinden emekli aylığı veya ölümleri dolayısıyla dul ve yetim aylığı bağlanmış olanların aylıkları bu kanunun 4 nci maddesine göre bağlanması gereken miktara çıkarılır.

SEKİZİNCİ MADDE — 3645 sayılı kanunun 9 ncü, 4085 sayılı kanunun 34 ncü ve 4325 sayılı kanunun 23 ncü maddeleri kaldırılmıştır.

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanun 1 Haziran 1946 tarihinde yürürlüğe girer.

ONUNCU MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

11 Haziran 1946

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	11 . VI . 1946 ve 1/551
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	11 . VI . 1946 ve 4/615
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 22 126 23 238 24 22i27,96:102